

'עיר לומדת' בישראל: מודיעין כמובילת חזון

אורנה מגר

עיר לומדת במודיעין כמופת

החזון של 'עיר לומדת' ו'חברה לומדת' בישראל מקורו בהכרה בחשיבות הלמידה לאורך החיים כמפתח לקידום חברתי, כלכלי ופוליטי, הן ברמת הפרט והן ברמת הציבור. ההכרה בחשיבותה של למידה זו חוצה תרבויות ומשטרים.

בסדר היום הציבורי העולמי מתבססת התפיסה של 'הלמידה לחיים' (ראו בהמשך), וישראל שותפה לסדר יום זה במעורבותה הפעילה בהתאגדות האירופאית והעולמית לחינוך מבוגרים. ההשתתפות שלנו בכנסים בינלאומיים, תוך יצירת קשרים עם רשת 'הערים הלומדות' בעולם, בשיתוף עם ההתאגדות לחינוך מבוגרים בישראל, עם האגף לחינוך מבוגרים במשרד החינוך ועם עיריית מודיעין-מכבים-רעות, נועדה לקדם את המודל הראשון בישראל של 'עיר לומדת'.

מדיניות העירייה, התומכת בקידום החינוך בכלל ולמידת מבוגרים בפרט, בשילוב עם מודל הפעילות הייחודי של המרכז הרב-תחומי בעיר, מהווה מנוף לשינוי בחברה. מדיניות זו מתבססת על התפיסות העולמיות של 'אזרחות פעילה' ו'למידה לאורך החיים', החותרות ליצור הזדמנויות למידה לשם השגת מימוש עצמי מחד ורמות אופטימליות של מעורבות חברתית וציבורית מאידך. מאפיינים אלו מהווים תשתית מתאימה לפיתוח העיר מודיעין-מכבים-רעות כ'עיר לומדת' ראשונה בישראל, וזו מהווה מודל למידה לערים אחרות בארץ.

כיום אנו פועלים בשיתוף עם ההתאגדות לחינוך מבוגרים, בחסות מרכז השלטון המקומי, כדי להטמיע את מודל 'העיר הלומדת' ברשויות המקומיות בישראל, המכירות בחשיבות הלמידה ככוח הנעה עיקרי לשם הצמיחה העתידית, היציבות וההצלחה של התושבים והקהילה.

'למידה לחיים' - פרדיגמה והתפתחותה במאה האחרונה

הכתוב במאמר זה מבוסס על מחקרים שהתקיימו בארצות שונות על מודלים קיימים של 'ערים לומדות' בעולם.

בשנים האחרונות אנשים בגילאים שונים ברחבי העולם תוהים כיצד ניתן לחולל שינוי במערכות הלימודים הקיימות ולהתאימן לתקופתנו. מכיוון שלמידה בלתי פוסקת במהלך החיים (lifelong learning) חיונית להישרדותם ולשגשוגם של החברה והיחיד, נשאלת השאלה

ד"ר אורנה מגר היא מנהלת המרכז הרב-תחומי בעיר מודיעין ויועצת ראש העיר למעמד האישה. חברת הנהלת ההתאגדות לחינוך מבוגרים בישראל, ומובילה את מודל 'עיר לומדת' בישראל.

כיצד יוכלו אנשים בגילאים שונים ללמוד כיצד ללמוד? כיצד יוכלו לפתח מיומנויות הדרושות להתמודדות עם נושאים מורכבים ומאתגרים שלא היו קיימים בעבר? כיצד יכולים מוסדות לימוד, שנוצרו והותאמו לתקופה אחרת בעבר, לענות על הצרכים של חברה אזרחית שמידת ההטרוגניות שלה הולכת וגדלה?

שלושים השנה האחרונות היו תקופה של שינוי מתקדם ומהיר. עובדה זו יצרה בעולם המתפתח תגובה בכל הקשור למערכות לחינוך מבוגרים, ועוררה מודעות לכך שבחינוך בסיסי אין די.

מהפכת המידע עשתה את אפיוני החינוך וההכשרה הקודמים למיושנים וללא רלוונטיים. מערכות החינוך וכן הסטנדרטים להשכלה ולהכשרה באירופה מתפתחים כדי לענות על הציפיות והלחצים המופעלים עליהם, אולם השינויים אינם רחבים, עמוקים או מהירים דיים להתמודדות עם קצב השינוי בידע ובטכנולוגיה.

כל מענה לאתגר זה מצריך תנועה משמעותית מהפרדיגמה של 'חינוך והכשרה', שעליה היו נעולות מערכות רבות, לפרדיגמה של 'למידה לחיים' – שכוללת את העיקרון של המשכיות החינוך לכולם. זו אמורה להיות מוכוונת על ידי הלומדים היחידים ותכניה צריכים להיות מוצעים על ידם.

גם ארגון המדינות לשיתוף פעולה ופיתוח כלכלי (OECD) נחשב לתומך נלהב של גישת הלמידה לחיים. הוא הכיר בסנירגטיות שבשילוב בין עבודה ולמידה. גישות וערכים הנבנים תוך כדי תהליך הלמידה חשובים למשך תקופת החיים הכוללת של האדם, ויש להם השפעה עמוקה על ההתפתחות האנושית בכללותה, כולל למידה בשעות הפנאי, בתקופת הפרישה לגמלאות ובתוך הקהילה.

בשנות התשעים החלה הדחיפה הגדולה לקראת ה'למידה לחיים'. גם הפעם הובילו אונסקו ומדינות ה-OECD את החידוש הזה, אם כי גם ארגונים ממשלתיים בינלאומיים נוספים, כמו הוועדה האירופאית, המועצה לאירופה ויוזמות פדראליות באוסטרליה זוקפים תהליכים אלה לזכותם.

פסגת האיחוד האירופי בליסבון במרץ 2000 הגדירה עבור אירופה מטרה אסטרטגית: 'להפוך לכלכלה [ה?]תחרותית ביותר בעולם, כלכלה שמסוגלת לגדילה בת-קיימא [...] פיתוח] ליכוד חברתי חזק, וזאת באמצעות פיתוח וקידום של אסטרטגיה מקיפה ללמידה לחיים'. (Commission of the European Union, 2000).

המקורות והמטרות של עיר לומדת

'למידה לחיים תהיה חיונית לכל אדם במאה ה-21, ועליה להיות נגישה לכולי' (OECD, 1996).
אין הגדרה אחת ויחידה ל'עיר לומדת', אך המשותף לערים הלומדות הוא המחויבות לחדשנות וללמידה כדרך מרכזית לפיתוח. סביב לעולם, בכל היבשות, מאות ערים הן 'ערים לומדות'. אלה

הן קהילות מקומיות שהיו נחושות לקדם בתוכן שינוי חברתי, כלכלי וטכנולוגי על ידי יצירת אפשרות ללימודה לכול, מתוך הבנת הצורך בכך בקהילותיהן.

ערים לומדות רותמות את המשאבים הטמונים בקהילה - כמו ידע, רשתות חברתיות, נכסים סביבתיים ונכסים פיננסיים - כדי לאפשר לתושבים המקומיים ולארגונים לפתח מיומנויות, לרכוש ידע ולגבש ערכים. באמצעות מאמץ זה לשיתוף פעולה, ערים לומדות מפתחות לא רק גמישות ויכולת הסתגלות לשינוי אלא גם מגבירות את יכולתן לקיימות.

פירושה המסורתי של המילה 'לימודה' עמוק יותר מקבלת מידע גרידא. ה'לימודה' פירושה שינוי שעושה הפרט כדי ליצור תוצאות חיוניות ולהשיג מטרות החשובות לאדם. 'לימודה לחיים' היא תהליך מתמשך ותומך, המעצים ומעורר את הפרט להגיע להישגים בידע, בערכים, במיומנויות ובהבנה שיידרשו לו במשך החיים, וליישם מתוך ביטחון, יצירתיות והנאה בכל תפקיד, מצב וסביבה.

'לימודה לחיים' אינה מוגבלת רק למקום העבודה; כל אחד יכול ליישם אותה במשך החיים. הלמידה צריכה להיות תהליך 'נטול תפריס', טבעית כמו נשימה, המוציאה את המיטב מן האדם ומעלה את הכבוד העצמי שלו.

ה'לימודה' בערים לומדות מתקיימת הן במישור האינדיווידואלי והן ברמה הארגונית. הלמידה האינדיווידואלית חלה על רכישת ידע, מיומנויות והבנה אצל יחידים, אם באופן פורמלי ואם באופן בלתי פורמלי. לעתים קרובות הכוונה היא ללימודים לאורך כל החיים, לא רק ללימודים ראשוניים והכשרה. על ידי הלמידה היחידים מקדמים את עצמם בשיפור השתכרותם ובהרחבת אפשרויות התעסוקה שלהם. בו-בזמן החברה מרוויחה כוח עבודה גמיש ומעודכן טכנולוגית.

אך לא די ב'לימודה' לאורך החיים בלבד כדי לבנות 'עיר לומדת'. היכולת להתמודד עם כלכלה גלובלית ובינלאומית חשובה גם היא. יש צורך באסטרטגיות נוספות על מנת להגביר את התחרותיות. האתגר הוא לקשר בין למידה אינדיווידואלית לסביבה רחבה יותר שבה גם המוסדות מודעים לצורך בחדשנות ובלמידה ומסוגלים לקדם למידה מסוג חדש.

קשרים ושותפויות הם המפתח, מאחר שלמידה קולקטיבית וחוסן חברתי נסמכים על זרימה והחלפת מידע לגבי מוצרים, תהליכים וארגוני עבודה. השותפויות נוצרות בדרך כלל בין ארגונים, המקיימים ביניהם קשרים יציבים ואמינים, וגם בין הערים, העיירות והאזורים עצמם. המטרה המשותפת, ההזדהות והאמון בין המשתתפים השונים הם בסופו של דבר הכוח המניע לטיפול הערכים והפצתם בקרב הקהילה. הערכים הם הון חברתי חיוני לפיתוח 'ערים לומדות'. למידה אינה רק מחויבות לתהליך של השכלה פורמלית. זהו החיבור של סוגי למידה עם סביבת העבודה, הארגונים המעוניינים בכך והמשפחה.

תפיסת העיר או היישוב הלומד התפתחה כבר בשנות השבעים של המאה העשרים, אך הכינוס של הארגון לשיתוף פעולה כלכלי ולפיתוח בעיר גוטנברג ב-1992 נתן לתפיסה זו דחיפה מחודשת. הכינוס עודד התמקדות על העיר כמסגרת למידה מתמשך לחיים.

'למידה לחיים' עשויה להיווצר תוך רתימת משאבים ושותפויות, שאינם בהכרח קשורים זה בזה, אך קיימים כל אחד בעיר. הרקע לכך הוא ייחודה של העיר מכמה היבטים:

- אנשים מזדהים עם המקום שבו הם גרים ועובדים. העיר ממקדת את פעילות הלמידה. העיר גם יוצרת אמירה לאומית משמעותית באופן שבו היא מגלה אחריות לתושביה;
- השכלה, ובפרט השכלה שמעבר להשכלה הבית-ספרית, אינה משנה סדורה ושיטתית; היא בעלת אופי מקוטע ולרוב תחרותית. ההתמקדות בעיר מועילה לשיפור התיאום ושיתוף הפעולה.
- מטבע הדברים, קהילה המתבססת על השכלת מבוגרים מאפשרת יצירת יסודות למידה בעיר, ואלה יכולים לשמש גם כאמצעי לפעילות הקהילה.

ערים אינן רק מקום שבו חיים ועובדים מספר רב של בני אדם; עליהן גם לאפשר פיתוח יוזמה והשכלה, במילים אחרות – להיות מקום שבו הלימודים וההשכלה נראים חשובים וחיוניים לתושבים.

'העיר הלומדת' היא עיר, עיירה או אזור המגייס את כל משאביו, בכל המגזרים, לשם פיתוח והעשרת הפוטנציאל האנושי בדרך של למידה המכוונת לצמיחה אישית ולהידוק הלכידות החברתית וכן ליצירת הצמיחה בכללותה. ערים לומדות רותמות יחד את המבנה הכלכלי, הפוליטי, החינוכי, התרבותי והסביבתי, לשם פיתוח הכישרונות והפוטנציאל האישי של כל התושבים. הן מקדמות למידה באופן רחב, מפתחות שותפויות מקומיות אפקטיויות בין כל המגזרים שבקהילה ותומכות ומעודדות יחידים ומעסיקים להשתתף בלמידה.

מדוע חשובה הלמידה?

עיר לומדת אמיתית שואפת לחדש את עצמה בתקופה של שינויים גלובליים יוצאי דופן. בתקופות מפנה, הלמידה הופכת לבעלת משמעות מרכזית לרווחת התושבים בעתיד. בעיר הלומדת קיים תיאום מטרות ופעולות שנבנה על בסיס המוסדות התורמים לקהילה דעת והבנה - בתי-ספר, מוסדות להשכלה גבוהה, מכללות מקצועיות, ספריות, תקשורת מקומית וארגונים קהילתיים. תמיכתה של המועצה המקומית בהקשר זה היא חיונית. האסטרטגיה להניע תושבים להיות שותפים בחיי העיר תורמת להתפתחותה של זו, ושימוש בכישורונם, ניסיונם ומומחיותם של התושבים יאמוד בצורה הטובה ביותר את סיכויי ההצלחה של התוכניות העתידיות של כל עיר לומדת.

עיר לומדת, כישות גיאוגרפית בהווייתה, היא עיר, עיירה, כפר או אזור הרוחם ומשלב את הכלכלה, הפוליטיקה, החינוך, התרבות והמבנה הסביבתי שלו בפיתוח הכישרונות והפוטנציאל האנושי של כל תושביו. דבר זה מאפשר יצירת מסגרת עבודה מבנית ומנטלית המעודדת את האזרחים להבין ולהגיב באופן חיובי לשינוי.

המסגרת הארגונית של 'עיר לומדת' היא אסטרטגיה טובה להניע תושבים להיות שותפים בחיי העיר, תורמת להתפתחות שלה, עושה שימוש בכישורונותיהם, בניסיונם ובמומחיותם. מסגרת זו מתכננת ומבצעת בצורה הטובה ביותר את התוכניות העתידיות של העיר הלומדת.

'למידה לחיים' ותפיסת 'עיר לומדת'

בערים הלומדות קיימת קבלה מוסכמת והבנה של מושג 'הלמידה לחיים' והערך של למידה זו לפרט, לקהילה ולמדינה.

הבנה זו רווחת לא רק בקרב קבוצת הליבה המעורבת בתמריצים לערים לומדות. אנשים המעורבים במגוון רחב של מיזמי השכלה קהילתיים פונים ל'למידה לחיים' בבטחה. ישנה הבנה משותפת רחבה מיהן קבוצות היעד ומי המשתתפים, ומה סוג הפעילויות שיגדיל את הזדמנויות הלמידה באותן קהילות שבדרך כלל אין להם גישה להזדמנויות כאלה.

• שותפויות ושיתופי פעולה

אחת היא בסופו של דבר אם העיר הלומדת מונעת על-ידי הממשלה או על-ידי ספקי ההשכלה הקהילתית והשכלת מבוגרים. אף כי יכולתו של הממשל המקומי להשיג מימון ממשלתי היא חשובה, נראה שגורם ההצלחה המכריע הוא השותפויות המתפתחות. הכרזה על 'עיר לומדת' פירושה הכרה משמעותית בממשל המקומי כשותף-מפתח. יצירת שותפות מועילה בקהילה היא אפוא המפתח לגיבוש הקהילה הלומדת.

עלינו להכיר בכך ששותפות היא מנגנון לשינוי. ההתבססות על שותפויות שהוקמו או תוחזקו בקהילות הלומדות היא חיונית. שותפויות קיימות בדרך כלל בין:

- ארגונים פרטיים וקהילתיים.
- איגודים מקצועיים, קבוצות עובדים ואיגודי מסחר.
- ספקים להכשרת למידה בכל הרמות.
- בעלי עמדות מפתח (כולל סמכויות של הממשל המקומי, לשכת המסחר, סוכנויות לפיתוח עסקים ושותפים אזוריים).
- מועדונים, חברות והתאחדויות.

יש לעודד כל אחד מהגופים הללו לתרום מניסיונו וממערכת היחסים שהוא פיתח לקידום הזדמנויות הלמידה המקיפות וליצירת אפשרויות למידה מתוך שיתוף פעולה.

בחברה עכשווית מתרחשת הלמידה במישורים שונים, כך שחברה לומדת, מטבעה, היא חברה שיתופית, ויש לראות בשותפות דרך עיקרית לקידום תרבות של למידה.

חשיבותן של שותפויות אינה רק בהקשר המקומי אלא גם בהקשר הבינלאומי.

הצורך לחבר פרויקטים ותשתיות למידה אל שרשרת האספקה הגלובלית מבטיח את הקשר שלהם להזדמנויות צמיחה, להשקעה וליצירת משרות חדשות.

תכונות המפתח של ערים לומדות

• פתרונות מקומיים

דגש חזק מושם על תצפית בתנאי המקום ועל גישה הלוקחת בחשבון את צורכי המקום. עליהם מתבססת קביעת הצרכים הנכונים ללמידה של כל קהילה.

• הזדמנויות למידה לכולם

מפתח נוסף לבניית חברה לומדת הוא פיתוח גישות אסטרטגיות מוצלחות, שיביאו את הלא-לומדים חזרה ללמידה ולהשתתפות פעילה בחברה. שיפור גישות להזדמנויות למידה ופיתוח שיטות למידה בתמיכה טכנולוגית חדשנית עשויים להגביר את הנגישות ללמידה, בייחוד בקרב אותן קבוצות שדחו בעבר את הלימוד ונחשבות בשל כך לקבוצות נחותות. למידה היא תהליך מורכב, שאינו יכול להתפרש בפשטות במונחים של השכלה פורמלית והכשרה. בני-אדם מעורבים לעתים קרובות בדרכים מגוונות של למידה, ולכן קהילות משפרות את המתקנים הקיימים, ואף עושות שימוש יצירתי לאתרים נגישים יותר ללומדים. בני-אדם חשים מוטיבציה חזקה יותר ללמוד במקומות שבהם הם חשים ננוחים. בסביבה כזו הם מפתחים גישה חיובית ללימודים, ויש לכך תוצאות מעשיות. בקהילה כזאת הלומד הוא המרכז, והמטרה היא לספק לו אמצעי לימוד לפי צרכיו, ולא לחכות שהוא יתאים את עצמו למשאבים הקיימים.

• במה לדיון

עיר לומדת יכולה ליצור קבוצות דיון לדיאלוג בטווח רחב של נושאים מקומיים. בעשותה כך היא גם יוצרת אמצעי למידה בקהילה המבוססים על ניסיון הקהילה עצמה וניסיון של קהילות אחרות. על שיתוף הפעולה להיות חלק מדו-שיח ציבורי רחב. המטרה היא להבהיר את עתיד הקהילה בעידן של שינויים גלובליים. רק אם תינתן לקהילות השונות האפשרות ליטול חלק בדיאלוג, במטרה לעצב ולגבש את עמדת הציבור וליישם עמדה זו, יוכלו הקהילות להיענות לצרכים המיוחדים של חבריהן, ולגשר על השוני ביניהן.

• למידה מאתגרים

הערים הלומדות מתמודדות באופן מתמשך באתגרים חדשים ורואות באתגרים הללו הזדמנויות לפתח אסטרטגיות חדשות שהקהילות שלהן לומדות מהם.

התחומים המאפיינים 'עיר לומדת'

המחקר המקיף ביותר שנעשה בנושא הוא פרויקט TELS-Towards a European Learning Society, שפיתח 'כלי לפיקוח על ערים לומדות'. להלן שאלון אינטראקטיווי שנועד לסייע בהבנת האינדקטורים המבחינים בין 'עיר לומדת' לערים אחרות.

תחום	הסבר	תת-תחומים
מחויבות גבוהה של העיר	ההיקף שבו העיר או העירייה החלה ליישם תוכניות ואסטרטגיות שמטרתן לסלול את הדרך לקהילה לומדת, והשפעתן על החשיבה	<ul style="list-style-type: none"> • אסטרטגיות למידה לחיים. • ארגונים של למידה לחיים. • מגילת זכויות עירונית ללמידה לחיים. • העיר כארגון לומד. • מוכנות לעיר לומדת.
מידע ותקשורת	דרכים שבהן ניתן להעביר רעיונות ותוכניות של 'למידה לחיים' לגורמים הבאים: (א) מי שאחראים על יישומה. (ב) אזרחים בכלל. כולל פיתוח של תוכניות לימודים חדשות להכשרת מורים, למרכזי למידה, לשימוש במדיה, ולליקוט מידע על דרישות לימודיות וכו'.	<ul style="list-style-type: none"> • אסטרטגיות מידע. • שימוש במדיה. • למידת ספרות. • שיווק של 'למידה לחיים'.
שותפויות ומשאבים	המידה שבה חוליות מקשרות בין מגזרים שונים בעיר מעודדים למידה, ומאפשרים זאת, ויעילותן של חוליות אלו. כולל קשר בין בתי-ספר, מכללות, עסקים ותעשיות, אוניברסיטאות, אגודות מקצועיות, קבוצות בעלי עניין מיוחד, שלטון מקומי וארגונים נוספים. הדבר כולל גם שיתוף של משאבי אנוש ומשאבים פיזיים, יצירת מידע, ניידות וכו'.	<ul style="list-style-type: none"> • סוגי שותפויות. • שימוש במשאבים חדשים. • שילוב משאבים קיימים.
פיתוח מנהיגות	האופן וההיקף שבהם יפותחו מנהיגי ה'למידה לחיים' כולל משאבים של מנהיגות קהילתית, ניהול פרויקטים, ניהול עיר, התערבות ארגונית.	<ul style="list-style-type: none"> • מנהיגים קיימים. • מנהיגים חדשים. • פיתוח מוחשי.

<ul style="list-style-type: none"> • מחסומים ללמידה כישורים, סטנדרטים והערכה. • תוכניות לאומיות מיוחדות. 	<p>פרויקטים ואסטרטגיות שמטרתם לכלול אוכלוסיות ייחודיות כמו אנשים בעלי מוגבלות שכלית ופיזית, מובטלים, מיעוטים, נשים שחוזרות לעבודה לאחר הפסקת עבודה, אנשים בעלי קשיי למידה ועוד.</p>	<p>אינטגרציה חברתית</p>
<ul style="list-style-type: none"> • למידה ומודעות סביבתית. • שיתוף סביבתי. • אזרחות ודמוקרטיה. 	<p>פרויקטים שישתפו את אזרחי העיר בנושאים הקשורים לסביבה. האופן שבו מיידעת העיר את תושביה, בני כל גיל, על שיתופם בביטוייה המעשיים של אזרחותם בה.</p>	<p>סביבה ואזרחות</p>
<ul style="list-style-type: none"> • למידה מרחוק. • מולטימדיה ולמידה פתוחה. • שימוש באינטרנט וברשתות אחרות. • עיר מקושרת. 	<p>דרכים חדשניות של שימוש בטכנולוגיות מידע ותקשורת, על מנת לחבר בין ארגונים לבין האנשים וליישם יחד את החיבור בקהילות אחרות. זה כולל שימוש של למידה פתוחה ולמידה מרחוק, שימוש יעיל ברשתות בין כל גילאי הלומדים והבנה באינטרנט.</p>	<p>טכנולוגיות ורשתות</p>
<ul style="list-style-type: none"> • תעסוקה וכישורים. • פיתוח איכות חיים בריאה. • למידת הדרישות וניתוחם. • יוזמות העסקה. 	<p>פרויקטים שישפרו את איכות החיים והתעסוקתיות וייתנו לאזרחים כישורים, ידע וכשירות שישפרו את סיכויי התעסוקה שלהם. זה כולל תמריצים כלכליים, לימודים, קשרי תעשייה ועוד.</p>	<p>יצירת תעסוקה ויכולת העסקה, איכות חיים בריאה</p>
<ul style="list-style-type: none"> • כלים וטכניקות ללמידה לחיים - תוכניות לימודים אישיות, ייעוץ, מעגלי למידה וכו'. • פיתוח אישי של תושבים. • פיתוח המורה/יועץ. • השתתפות התושבים בפיתוח אסטרטגיות שיתרמו ללמידה. 	<p>המידה שבה מעודדים ומאפשרים את תרומת התושבים לחברה. זה כולל פרויקטים לאיסוף ויישום הידע, המיומנויות והכישרונות של אנשים, ועידוד השימוש בכישורים אלה למען פיתוח ציבורי של העיר.</p>	<p>ניידות, השתתפות, ופיתוח אישי של תושבים</p>
<ul style="list-style-type: none"> • חגיגות למידה - פסטיבלים, ירידים וכו'. • הכרה ותגמול עבור למידה. • אסטרטגיות ללמידה משפחתית. 	<p>פרויקטים, תוכניות ואירועים שיגבירו את המיומנות, הלמידה והמשיכה אליה בקרב תושבים באופן פרטני ומשפחתי כאחד. זה כולל פסטיבלים של למידה, יצירת חוברות, חגיגות למידה, תחרויות למידה, אירועי הכרה של מסגרות/ למידה.</p>	<p>אירועי למידה ומעורבות משפחתית</p>

תפקיד הרשות המקומית ביצירת 'עיר לומדת'

למדיניות הממשל הארצי והשלטון המקומי תפקיד מכריע בפיתוח למידה לחיים. בכוחה של הרשות המקומית להגדיר מטרות, לתמוך ביוזמות כדאיות, לשנות שיטות ולהפוך רעיונות למעשה.

ההכרה כי יצרנות כלכלית תלויה בהשכלה ובהכשרה ממקדת את תשומת הלב יותר ויותר בלמידה לחיים כאמצעי לפתרון בעיות תעסוקתיות כלכליות וחברתיות בסביבה. לרשות המקומית תפקיד משמעותי בהטמעת התפישה וההתייחסות ללמידה לאורך החיים בעיר בתחומים מרכזיים כמו:

- הקמת כוח משימה או צוות היגוי שיבדוק כיצד ניתן ליישם 'למידה לחיים'.
- ליזום פיתוח והעברת קורסים, סמינרים וסדנאות על 'למידה לחיים' למשרתי ציבור ואנשי ביצוע מרכזיים ברשות המקומית ובאיגודים מקצועיים.
- להעלות את הלמידה על סדר היום הציבורי כפעילות כדאית ומהנה, באמצעות מסעות קידום כגון פרסומת בתקשורת המקומית, בעיתונות, בלוחות המודעות, בתוכניות לימודים, בסרטים, בווידאו, בהפצה המונית של עלונים וכו'.
- לעודד קהילות להיערך כ'קהילות לומדות' ולפתח קווים מנחים להשתתפות התושבים בידע, במומחיות, בערכים, במקצועיות ובכישרונות שלהם לרווחת הקהילה כולה.
- לארגן מחדש את מימון הלמידה דרך תקציבים משולבים ואיגום משאבים, כולל המשאב האנושי.
- להמריץ אנשים באמצעות פיתוח הערכה והכרת שיטות חדשות המתגמלות באופן חיובי למידה שנעשית בכל דרך ומעודדת המשך למידה.
- לגייס את עזרת התעשייה והעסקים המקומיים כדי להעלות את דימוי הלמידה בקרב כוח העבודה ולתכנן אמצעים לשיפור מודעות הלמידה.
- לטפח שיתוף פעולה ארצי ובינלאומי ולעודד שינוע של רעיונות, תפישות ופעילות בין ערים, אזורים ומדינות.
- לקדם 'למידה לחיים' באמצעות אסטרטגיות שיווק מקומיות ואזוריות.
- לארגן חגיגות, פסטיבלים של למידה.
- ליזום 'אמנת תלמיד' המציגה את זכותו של כל אזרח ללמידה.
- לקרב את הפרט ללמידה באמצעות תוכניות למידה אישיות, הדרכה, ייעוץ ותוכניות פיתוח ליועצים ו'מנהיגי למידה'.
- לבסס מרכזי מחקר ל'למידה לחיים' באוניברסיטאות או בקרב גופים ציבוריים לא-מפלגתיים אחרים.

סיכום

'עיר לומדת' שואפת ללמוד כיצד לחדש עצמה בעולם בו יש שינוי גלובלי כה עצום. היא מקדמת שיתוף פעולה בין מגזרים פרטיים, אזרחיים, התנדבותיים וחינוכיים בתהליך של מימוש הנושאים הקשורים למטרות של פיתוח כלכלי כוללני.

במהותן, ערים לומדות מגיבות לאתגרים של גלובליזציה על ידי חיפוש דרכים להעשרת הפוטנציאל האנושי בתוךן. ברתימת כל המשאבים הקיימים בקהילה הערים והיישובים מבקשים להבטיח שלאנשים מכל הגילאים תהיה גישה ללמידה ברמה גבוהה ולמבחר התנסויות למידה, בכל תחום המעניין אותם או שהם זקוקים לו. בקצרה – לימודים לכל החיים לכול! וזה כולל לימודים פורמליים, לימודים בלתי פורמליים ולימודים א-פורמליים.

בחברה כזו, שבה האזרחים הם בעלי מוטיבציה ונטייה פעילה ללמוד במהלך החיים, הביטחון העצמי והיכולת יבואו לידי ביטוי, ארגונים יוכלו לתפקד בצורה יעילה יותר, ערכים דמוקרטיים יחזקו, חיי התרבות של הקהילה יועשרו, הקהילה תתחדש, תתפתח ויהיה שגשוג כלכלי. מחויבות הקהילה לעיר הלומדת, במטרה לשפר את הנגישות וההזדמנויות ללמידה לחיים, מוסיפה לאיכות החיים של תושביה ומשפרת את תנאיו הכלכליים של המקום באמצעות כוח אדם בעל יכולת הסתגלות, יציב ויצירתי.